

ROMÂNUL

ORGAN AL PARTIDULUI NAȚIONAL-ȚĂRĂNESC ARAD

REDACȚIA
și
ADMINISTRAȚIA
ARAD
Strada Horia No. 2.
(Clubul Partidului
Național Țărănesc)

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 160 Lei
Pe jumătate
de an . . . 80 Lei
Exemplarul . . . 3 Lei

Ședința Comitetului organizației partidu- lui național-țărănesc din județul Arad.

La 10 cor. Luni a avut loc ședința comitetului de conducere al organizației partidului național țărănesc din județul Arad în localurile clubului din tr. Horia No. 2.

De față au fost membrii conducători țărani și intelectuali din cele mai îndepărtate colțuri din județ și dnii parlamentari localnici.

Scopul acestei ședințe a fost comemorarea zilei de venire la cârma țării a guvernului d-lui Iuliu Maniu.

Ședința a fost deschisă de președintele organizației d. Ștefan Cicio Pop între furtunoase aplauze și strigăte de „Trăiască”.

D. Cicio Pop în cuvântarea d-sale a trecut în revistă toate evenimentele și greutățile peste cari a trecut guvernul național-țărănesc și a relevat toate stăruințele și năzuințele guvernului pentru ușurarea situației economice a țării din punct de vedere al intereselor agricole ale țărănimii. În continuare d. președinte Cicio Pop roagă pe fruntașii național-țărăniști și îndeosebi pe fruntașii țărani să informeze populația de la sate despre adevărata situație pentru a se combate minciunile tendențioase ale partidelor de opoziție. Face apel la sentimentele patriotice ale țărănimii și prin cuvinte de incurajare o încredințează de iubirea ce o păstrează guvernul și partidul național-țărănesc pentru țărănimie.

În cursul cuvântării d. Cicio Pop a relevat calitățile strălucite ale M. Săle Regelui Carol II. la care întreaga asistență a ovaționat pe Rege.

Ședința a durat două ceasuri și s'a ridicat la orele 12 amiaz.

Cor.

Procesul Chemariștilor cu d. mareșal Averescu. Începând la 10 cor. la Cluj desbaterea procesului de calomnie între chemariști și d. mareșal Averescu pentru cele publicate în ziarul „Chemarea” de redactorul Bazil Gruia în legătură cu evenimentele omorârii țărănilor în anii 1907 și ilegalitățile comise de guvernul Averescan în ultima Guvernare, tribunalul a amânat desbaterea procesului pe noutermen.

În cursul interogatorului, d. Averescu a căutat să se disculpe declarând că asasinarea țărănilor la 1907 s'a comis de generalul Năsturel. În tot timpul desbaterilor a fost de față un imens public care a urmărit cu viu interes întreaga procedură judiciară.

Advocați de partea apărării au fost dnii Pompiliu Ionișescu, Radu Rosetii, V. Stanciu, Gh. Manea și D. Toncescu toți din Capitală iar din Cluj dnii adv. Ionel Pop, Tolciu, Cornel Anca, Flaviu Laurențiu etc. etc.

D. mareșal Averescu, de partea acuzării, i-a avut pe advocații Bucșan, Papacostea, Oteteleşeanu, Stan Ghițescu Băbeanu și Al. Dragomir etc.

Bilanțul unei guvernări:

partidul național-țărănesc a repus națiunea în drepturile sale, a restaurat pe Rege în drepturile lui, a creiat posibilitatea unei refaceri și consolidări a Țării

— Sbuciuul partidelor de opoziție. — Partidul național-țărănesc se obligă a desăvârși opera de salvare a țării. —

La 10 Nov. s'au implinit doi ani, de când d. Iuliu Maniu, președintele partidului național-țărănesc, a fost însărcinat cu formarea cabinetului, într'un timp, când destrăbălarea și haosul administrativ și criza economică, erau în toi. În legătură cu acest eveniment ziarul Patria din Cluj scrie următoarele: Partidul liberal, care împinsese țara în acest hal îngrozitor, pleca dela cârmă alungat de țara întreagă Regenta instituită de ei, concomitent cu actul nefericit dela 4 Ianuarie 1926, când Moștenitorul Tronului fu alungat din țară, pentru că așa pretindeau aceasta, interesele partidului liberal a fost nevoită să asculte de glasul unanim al țării.

Curentul popular care a impus la aducerea partidului național-țărănesc la putere, a fost rodul unei activități opoziționiste de zece ani. Aspirațiile provinciilor reunite în cadrele aceluiaș stat național, revendicările sociale ale păturei celei mai numeroase a popoului nostru, necesitățile de îndrumare ale economiei generale și-au creat un puternic instrument de afirmare și reacțiune împotriva regimului sector al liberalismului bancar, a tendințelor de acaparare materială și sufocare a energiilor nouă chemate la viață prin întregirea țării și acordarea votului obștesc. Pentru lămurirea acestui curent, cristalizarea ideilor lui călăuzitoare și formarea cadrelor militante zece ani au fost o perioadă excesiv de lungă dacă socotim că metodele de guvernare liberalo-averescane au avut chiar efectul contrar, netezindu-i drumul spre ascenziune. În anul 1928, curentul pentru partidul național-țărănesc și șeful său, d. Iuliu Maniu, a ridicat întreaga țară încât chemarea la guvern a întâiului partid democratic al României se impunea ca o măsură de înaltă înțelepciune politică. Regenta a trebuit, prin urmare, să așeze urechea la dorința țării.

Noul regim s'a instalat și s'a așezat la munca de reorganizare a vieții românești.

Întăiele măsuri au fost pentru salvarea demnității naționale, desființând starea de asediu, și cenzura. S'a hotărât în întâiul consiliu de miniștri prezidat de d. Iuliu Maniu, și d. Al. Vaida-Voevod a aplicat-o imediat. Și

ordinea a fost menținută cu mijloacele autorității civile. Nici campaniile întregii opoziții și a unor organe rătăcite ale opiniei publice, nici alte stăruințe nenumite pe chestiunea Basarabiei, nu a putut clinti voința dlui Maniu de a rămânea fidel programului său civilizat în privința menținerii ordinii, program care mărturisea pentru dsa și trebuia să arate lumii întregi încrederea în soliditatea așezării noastre de stat național.

S'a urmărit apoi asanarea economică. Dar nici situația nu era deadreptul disperată. Trecutele guverne inspirate de creditele dlui Vintilă Brătianu duseseră o politică economică și monetară nu numai falsă, dar prin încăpăținarea cu care a fost urmărită realizarea ei, de-a dreptul criminală. Roadele acestei politici constituie calamitatea moștenirii dezastruoase. Viața noastră economică era complet dezorganizată sau cu totul falsificată. Concepția „prin noi înșine” și împotriva colaborării capitalului străin își arătase urmările. O industrie parazită, o agricultură lipsită de cele mai elementare posibilități de finanțe, o agricultură lipsită de cele mai elementare posibilități de finanțare, și o rețea de bancă cu cele mai neînfrânate tendinți de acaparare pusă în slujba unui partid — sunt stigmatele situației, pentru a cărei agravare vom aminti foamea ce bântuia o provincie întreagă.

Dar gravitatea pentru economie generală era accentuată prin urmările politice monetare. D. Vintilă Brătianu a urmărit din răspuțeri revalorizarea, iar urmarea a fost pregătirea falimentului general.

Guvernul dlui Maniu trebuia să facă față acestei extra-ordinare situațiuni. A realizat cu jertfe dureroase stabilizarea, deschizând drumul capitalului străin. Dela realizarea împrumutului de stabilizare nici nu s'au mai încheiat pe piața internațională împrumuturi de aceeași mărime.

Dar în aceeași timp, când un guvern impus de națiune începea refacerea țării cu ajutorul streinătății, dar în primul rând cu jertfele țării întregi, situația mondială se agravează în mod excepțional. Am intrat în criza mondială, deosebit de grea pentru agricultură, ca țara cea mai slab înarmată, țară agricolă.

Toată gravitatea momentului de față este rezultanta convergențe acestor situații.

Și în mijlocul unei astfel de stări, guvernul a reorganizat administrația țării, a diferitelor organe de stat, dar mai ales a trebuit să facă față celor mai anormale condițiuni politico-constituționale din istoria României. Și dacă nu ar fi fost decât greutățile de această natură și încă sarcina era excesivă. Numai autoritatea, spiritul de prevedere și darul de a organiza evenimentele care caracterizează personalitatea dlui Iuliu Maniu, șeful guvernului au putut ajuta țara ca s'o scoată la liman fără zdruncinare: restaurarea monarhică prin reșezarea pe tronul părinților Săi, a Regelui Carol al II-lea.

Și să nu uităm că în tot acest timp, noul regim a fost urmărit cu dușmănie de moarte, sălbatecă, de către fracțiunile din opoziție. Frațiuni cari continuă războiul și în momentele actuale, cele mai grele, când, cu jertfe de cari nici un partid nu ar fi fost capabil, regimul național-țărănist și-a propus să ducă la îndeplinire cea mai grea din misiuni, de a salva țara, tăind în carne vie.

Au trecut doi ani de când s'a instalat la guvern cel mai popular partid, a condus barca hodorogită a statului în vremurile cele mai grele, urmărit de haita neiertătoare a opoziției, astăzi trebuie să dea ultima dovadă a puterii de jertfe, o va da, și, contrar a ceea ce nădăjduesc adversarii, sfârșitul regimului nu se va apropia. Nu se poate apropia în interesul țării, și fiindcă acest popor a știut întotdeauna să fie recunoscător.

Situația din lagărul opoziționist e un indiciu. Dezorientare și incapacitate de de a canaliza fireștile nemulțumiri.

Convocare.

Toți meseriașii și comercianții Români din localitate sunt rugați a lua parte la consfătuirea care se va ține în ziua de 18 a. c. orele 9 seara, în localul Restaurant „Bora” din str. Brătianu, în chestiunea înființării „Reuniunii Culturale Naționale a Meseriașilor și comercianților români din Arad.

BULETINUL AGRICOL

al Cametei de Agricultură a Județului Arad

Prețul cerealelor pe piața din Arad în ultimele zile.

Grâu . . .	Lei	300.—305.—	per 100. kg.
Orz . . .	"	250.—260.—	" " "
Ovăș . . .	"	250.—260.—	" " "
Porumb . . .	"	270.—280.—	" " "

Prețul vitelor pe piața din Arad în ultimele zile.

Părechea de cai	Lei	10—15000.—
" " boi	"	15—20000.—
" " porci	"	2—3000.—
Vacă	"	6—9000.—

Timpul. Semănăturile.

Timpul cam ploios astfel că din aceasta cauză s-au cam amânat însemnările. Pentru agricultorii sărguincioși fără îndoială este foarte bun mai ales că semănăturile verzi au rămas intacte, dat fiindcă ploile au nimic o parte foarte mare a șoarecilor. Este rău însă pentru cei întârziți cu semănăturile că stau deja de 14 zile fără să poată eși la câmp să continue lucrările.

Sfaturi referitor la ținerea taurilor și vierilor comunali reformați.

Cu ocaziunea inspecțiilor ce am făcut în decursul alor 4. ani prin comunele acestui județ am constatat că animalele de reproducție sunt în foarte multe locuri necorăspunzător îngrijite și hrănite. Cu alt cuvânt, acești reproducători dela cari se așteaptă îmbunătățirea stocului animalelor din comune sunt ținuti slab, nu li-se dau condițiunile necesare de trai pentru a putea corespunde scopului pentru care sunt destinați.

Își poate închipui acum fiecare agricultor că, între împrejurările susamintite în ce stare se află în comune animalele de reproducție reformate de către Comisia de expertiză de plasă, — Piele și os, nimic altceva, iar prețul de vânzare de sine se înțelege după îngrijire așa slabă, este de răs.

Când sosește cumpărarea animalelor noi de reproducție, delegații comunelor sau a Composesotelor se prezintă la Camera, plângându-se că nu au bani destui, că măcelarii au oferit numai atât și atât pe animalul aflat inapt, că Camera trebuie să ajute comuna, că între împrejurările de azi comuna nu-i în stare să cumpere animalele de reproducție necesare etc. etc.

Nu se gândesc conducătorii satelor că ce pagubă fac ei locuitorilor prin faptul că vând animalul numai os și piele măcelarului, cu preț de batjocoră, mai ales azi când din nefericirea noastră cerealele sunt atât de ieftine.

Intreb. Pentru ce trebuie chiar între împrejurările de azi vânduți vierii cărliți de slabi sau taurii ridicăți cu fruntarele în grajd. Pentru ce nu se poate folosi uruiala de curuz cu prețul de 300.— Lei per 100. kgr. la îmbunătățirea lor, ajungând astfel la vânzare cu un preț mai corespunzător decât cel de azi, către care adăugând ajutorul Camerei, se ușurează foarte mult procurarea taurilor sau vierilor noi de lipsă fără să se mai scoată bani din lada satului.

Camera s-a ocupat întotdeauna cu gândul ca să ajute și ușoreze comunelor procurarea de vieri și tauri în așa fel ca în schimbul animalului reformă predat Camerei, comuna să primească un alt animal nou de cl. I. și apt pentru reproducție. Văzând însă îngrijirea slabă a taurilor și a vierilor chiar și azi când conducătorii satelor știu prea bine că aceasta pierdere merge în sarcina comunelor, Camera a trebuit să renunțe la astfel de ajutoare cu atât mai vârtos când se cugetă la aceia că animalele vor fi și mai rău ținute, știind că paguba va suporta-o Camera și nu comuna.

Atrag atențiunea Primăriilor, Composesotelor și a Comitetelor agricole locale, asupra faptului că ori unde am fost în tot locul ni s-a spus că animalele se hrănesc conform dispozițiilor bugetare cu atât și atât fân și ovăș la zi. Nu știu însă să-mi desleg mirarea pentru ce aceste, deși se hrănesc, afirmative, devin totuși mai rele decât mărtoagele. Eu după a mea părere, bazată pe o viață pe carieră de peste 27 ani ca crescător, știu că hrana susamintită dacă se dă întradevăr animalelor, aceste pun carne pe ele și nu rămân numai os și piele.

Este de altcum de dorit — și aci mă adresez către conducătorii comunelor — să se cerceteze dacă este prevăzut în buget suficientă hrană pentru reproducători și dacă sacul cu care se poartă ovășul nu are vre-o gaură ascunsă pe unde să se scurgă toată cantitatea de abrac până ajunge la iesețele animalelor, — cam de dimineața și seara așa pe întunerecul. — Și apoi se poate întâmpla și aceia că sărmanele animale mai știu eu din ce cauză trebuie să se îndestulească și cu paele goale în loc de porția de fân scrisă în bugetul comunal.

Recomand din nou, îmbunătățiți animalele de vânzare că este păcat să se vândă așa slabe când cerealele atât de ieftine se pot transforma prin animalele reformate în carne care încă are destul de bun preț har Domnului.

N. Popescu.

AVIZ.

Rugăm pe toți datorișii Camerei să grăbiască ași achita datoriile ce au la noi pentru că se apropie încheierile de sfârșitul anului. Direcțiunea Camerei.

AVIZ.

Rugăm pe toți avicultorii cari au exemplare de paseri de soi nobil în gospodăria lor să-și anunțe participarea la expoziția avicolă Arad care se va aranja pentru data de 29-30. Noembrie a.c. Direcțiunea Camerei.

DALACUL (Splină)

de Dr. A. Gh. Martha, primedic Vet. Jud.

Esta o boală foarte răspândită atât în țara noastră cât și în toate țările și a existat de când este lumea. În popor ia diferite numiri și nume: dalac, carbue, boală de splină, boala de sânge mohorât, unii o numesc talan, dacă boala atinge caii.

După cum se vede mai la vale este foarte păgubitoare pentru acei cari se ocupă cu agricultura și creșterea animalelor, fie în mic fie în mare, căci de boala aceasta periculoasă se îmbolnăvesc caii, vitele cornute mari de orice vârstă, oile, bivoli, porcii și chiar câinii. Nici oamenii nu sunt scutiți ei se îmbolnăvesc foarte ușor prin jupuirea animalelor moarte sau ucise, taindu-se cu această ocazie la mâini sau mâncând cărnuri dela astfel de animale.

Având în vedere că dalacul ucide repede vitele și primejduiește viața oamenilor, neavând la îndemână imediat Doctorul veterinar și Doctorul uman.

Având în vedere, că boala aceasta sătenii cele mai adeseori o asamana cu alte boale, primejduioase pentru om, punându-i în incurcatura, de unde rezultând pagube incalculabile printre care și viața oamenilor, m-am gândit să arăt în câteva cuvinte cum se poate cunoaște această boală și apoi să arat pericolele și mijloacele de apărare.

1. Semnele boalei. Cele mai de multe ori dalacul la vite apare dintr-o dată fără să se bage de seama, că ar avea ceva. — Animalul vine dela pășune, sau dela muiacă seara, intră în grajd voios și fiamând, mănucă cu lăcomie, bea apă, se culcă, rumega și a doua zi își inghiața sângele în vine văzându-o moartă umflată. — Tot atât de îngrozitor este, când o inuși la car și te duci la arat, grapat semănat sau la caratul lemnelor etc. te crezești la un moment dat că se oprește vita din mers te uiți să vezi care-i cauza, și apare următorul tablou: Vita se întinde, tremură, ca și cum ar fi apucata de friguri, o cuprinde apoi o sudoare mare, urechile sa racească tot astfel botul și picioarele, întoarce din când în când capul la toate, arătând acolo dureri mari, caută să se culce, sau se ferește tot din cauza durerilor de care e cuprinsă în sfârșit numai poate respira, cască narile parcă ar vrea să inghită tot aerul, și în fine picioarele slăbesc, cade jos pe o lature, rotește globul ochilor și moare.

Alte ori ceace este mai rar, boala ține 2—3 zile prezentând aceleași semne, când se observe și căie o umflătură de obicei la o spata, caldă și foarte dureroasă, care se mărește din ce în ce destul de repede, până ce cuprinde tot gâtul până sub fălci, oprind și respirația, care grăbește moartea. — Aceste sunt semnele boalei.

Ce face săteanul nostru față de astfel de cazuri, fie la vite cornute mari fie la oi, cai și porci?

Întâi și întâi săteanul se gândește că boala aceasta nu este ceace credem noi, ci e din vre-o buruiănă rea de pe câmp sau din cauza că a mâncat prea mult verdețea, sau că ar fi scăpat în trifoi, lucerna sau rapia, sau că ar fi mâncat prea mult curuz sau iudae și în atare caz, când vede că nu, este semnele așa de rele găsește un meșter din sat care crestează urechea în două și cu o vârguță o bate mereu, ca să nu se inchege sângele ci să curgă mereu sau unii cu o sulă numeresc splina de unde credința că dacă curge 2-3 picături de sânge se ușurează de splină, unii și mai meșteri lasă sânge din vinele gâtului, pentru a se scurge o cantitate mai mare de sânge care în dalac este **toldeuna negre** ca păcura. — În sfârșit dacă meșterii apucă animalul în viață și văd că numai este chip de scăpare, găsește o coasa cu care taie gâtul, lăsându-se să se scurgă sângele acolo unde găsește animalul, fie în bătătura casei, fie în grajd, fie pe locul de pășune și apoi în prezența vecinilor, câinilor, hoarelor, și ciiorilor, jupoae cu o cioarse de cuțit cadavru când adesea oameni se pot vătama la mâini, introducând în modul aceasta în sângele lor **semnța boalei**. — Dacă se jupoae în felul aceasta cadavru care adeseori este foarte umflat din cauză, **că în dalac cadavrele repede se umflă și intră în putreziciune**, și oamenii nu bagă de seamă chiar când splina o vede că este de 3-4. ori mai mare și cu pulpa ei neagră ca păcura, că sângele nu se incheagă și este tot așa de negru, umblă cu mâinile chiar nesuflecate în cadavru scoțând borcheele apoi îl desface în bucăți și îl întinde pe pereții grajdului în fel de fel de cărlițe de lemn și cue, împreună cu organele: plămânu, ficatul limba solina și în felul acesta se mărește locul de **infecție**. — Odată făcută deschiderea cadavrelor unii din săteni se gândesc mai mult din frică de răspundere poate că vre-un vecin l-ar denuța să anunțe Primăria. — Doctorul când vine și găsește cele de mai sus este pus într-o situație foarte grea, oamenii care au jupuit cadavru s-au redus numai la unul, care este proprietarul vitei, și în locul primarului un delegat al său, om fără de nici o auroitate și totuși Medicul veterinar nu poate pleca din comună, conștiința datoriei nu-l lasă și suportă toate lipsurile până ce reușește să se traspoarte, sub supravegherea sa cadavru astfel ciopârțit și pielea la cimitirul de animale, unde după ardere și se îngroape, de aici tot în prezența sa să se facă o primă desinfecție în grajdul sau locul infectat. — Dar uneori Medicul veterinar vede lipsa de carne care se dătoarește vinderei în mod clandestin la măcelar în scopul preparării cârnaților etc.

Va urma.

Reînvierea meseriașilor și comercianților români arădani.

Am scris în numărul anterior al ziarului nostru despre intențiunea comercianților și meseriașilor români de a se organiza într-o societate culturală națională. Posterior știrii lansate de noi am aflat că în ultimele zile ale săptămânii trecute a avut loc o consfătuire intimă la P. S. S. Episcop Grigore al Aradului.

P. S. S. — ale cărui frumoase intențiuni am avut prilejul să le cunoaștem în ultima ședință a comitetului societății „Infrățirea“, — a căutat să elimine toate piedecile ce se arătau în realizarea societății meseriașilor. Pentru a se putea trece în faza de acțiune, P. S. S. a încredințat pe dnii Ferdinand care e un vechi meseriaș și bun organizator cu experiențe și pe d. consilier Popa să convoace în o mică consfătuire pe fruntașii meseriași și comercianți români.

Adunați la 11 cor. s'a hotărât în unanimitate ca inițiativa P. S. Sale să fie acceptată și realizată. Noua societate ar avea numele de: Reuniunea culturală națională a meseriașilor și comercianților români arădani. Scopul deci este cultural și național.

Suntem încredințați că ideea P. S. Sale va prinde nu numai în orașul Arad ci în toate orașele din frontieră unde s'arată o imperioasă necesitate de organizare a industriașilor și comercianților români. Nu încetăm prin urmare să încurajăm această inițiativă și să aducem calde mulțumiri capului birerii noastre ortodoxe de aci felicitând pe toți vrednicii meseriași și comercianți cari s'au adunat la chemarea P. S. Sale. Este un act de atât mare încredere în noi ca să nu mai pot îndejuna acoperi meritele inițiativei. Vom mai reveni.

Vine! Vine!

Teatru românesc

La 22 Nov. a. c. Trupa Teatrului Național Piesa „Revizorul“ de N. Gogol cu dna Aura Radovici, Grig. Mărculescu și Ion Sârbu.

La 27 Nov. a. c. celebrul baritonist Jean Atanasescu dela Opera română din București va concerta în palatul cultural Arad seara la orele 9.

La 9 Dec. a. c. Teatrul național din București. Piesa „Flacăra sfântă“ de W. Somersat Mangham cu dle M. Sadova Ecaterina și d. Aurel Atanasescu etc. **Bilete la Librăria diecezană Arad, Biv. Regina Maria.**

Sedința parlamentară din Directoratul Timișorii.

Comunicatul adunării. Che-

stiunea directoratului și a invalizilor de război.

Marți la 11 cor. s'au întrunit în sala mare de ședință a Directoratului, parlamentarii, senatorii, și deputații, din cele cinci județe ale Directoratului VII Timișoara. La invitația d-lui ministru Sever Bocu, au răspuns aproape toți parlamentarii din aceste județe. Cei cari nu s'au prezentat și-au scuzat absența.

Din județii Arad au participat dnii Dr. Justin Marșieu prefectul județului, senator Iuliu Grosșorean, dep. Dr. I. Borneas, sen. Dr. Emil Velici, dep. Nicolae Adam, dep. Gen. Al. Vlad, dep. protopop Mihai Cosma, Dr. Al. Boțioc.

S'a discutat diferite probleme între cari mai ardentă fiind aceea de a se da competență mai largă directoratelor și situația invalizilor de război. D. ministru Sever Bocu prin o magistrală cuvântare a relevat toate lipsurile și necesitățile locale și a rugat pe parlamentari să i acorde tot concursul.

La terminarea ședinței, după ascultarea propunerilor s'a dat următorul comunicat:

Senatorii și deputații din Directoratul VII, întruniți azi 11 Noembrie 1930 în o conferință în sala mare de ședință a Directoratului sub președenția dlui director ministerial Sever Bocu, luând în desbatere problema atribuțiilor directoratelor, au adus unanim următoarea hotărâre:

Senatorii și deputații din Directoratul VII, susțin din toate puterile lor directoratele, ca o instituție dovedindu-se a fi o adevărată binefacere pentru populațiune și ținuturi, — probabil pentru aceasta nefiind pe placul partidelor reacționare.

Senatorii și deputații socot de absolut necesar ca atribuțiunile Directoratelor să nu mai fie lăsate la discreția ministerelor, ci să fie fixate în lege, clară și fără putințe de răstălmăciri, conform axiomei fundamentale a des-

centralizării: afacerile de stat la ministere, afacerile cetățenilor la directorate, însă toate, absolut toate la directorate, înzestrându-se acestea cu bugete defalcate din bugetele ministerelor, cari să le permită o funcționare rodnică pentru înțelegătoarele nevoi ale regiunilor, până acum abandonate.

Directoratele sunt instituții create în baza principiilor administrative moderne, cari singure pot să facă din statul nostru unitar și indisolubil, un stat de drept, în care fiecare cetățean, comună, oraș, județ, regiune, să fie mulțumită. Directoratele aduc, nu prejudicii, ci servicii ideii de uniune.

Senatorii și deputații cer ca să fie chemat în comisiunea pentru pregătirea anteproiectului de modificare a legii administrative și un reprezentant al Banatului.

Senatorii și deputații își însușesc de a lor cauza dreaptă a invalizilor și pensionarilor militari din Ardeal și Banat. Exmit o comisiune de 3 membri pentru pregătirea la nevoie unui articol unic, din inițiativa parlamentară, care să-i pună pe invalizii și pensionarii dela noi pe picior de egalitate cu cei din restul țării.

Redacționale. Intenționând ca pentru numărul de Crăciun al ziarului nostru să tipărim și un supliment literar, rugăm pe cetitorii și colaboratorii noștri să ne trimită manuscrisele până inclusiv la 15 Dec. a. c. Primim pentru publicare poezii, povești, schițe literare și lucrări științifice de interes general.

Redacția.

Achitați abonamentul la Românul.

Cronica externă

Alegerile din Austria.

În urma căderii guvernului Schober, colegiul electoral al Austriei a fost convocat pe ziua de 9 Noemvrie.

Propaganda, în vederea acestor alegeri, a decurs într'un mod foarte violent. Au fost excesive partidele extremiste de dreapta (heimveristii afiliați hitleriștilor din Germania, care la rândul lor sunt un fel de fasciști) și de stânga (comuniștii).

Rezultatul alegerilor e următorul:
Social democrații . . . 72 deputați
Creștinii socialiști . . . 66 „
Grupul Schober (compus din: partidul pan german, Sandbund și economic) . 19 „
Heimatblock-ul . . . . 8 „

Grupările extremiste nu au obținut nici un mandat, cu toate pronosticurile, celor cari afirmau că mizeria groaznică în care se găsește actualmente Austria, e proprie unei mari recolte de deputați fasciști sau comuniști Desamăgire.

În general, voturile s'au exprimat contra curentelor extremiste și în favoarea grupărilor moderate, burgheze, așa cum le șade bine austriacilor. Astfel că burghezia e foarte puternic reprezentată în actualul parlament.

Pe de altă parte din rezultatul alegerilor din Austria, reese faptul destul de uimitor: Musollini a încercat să atragă pe austriaci de partea sa, n-a reușit, Sovietele au un centru puternic la Viena, poate cel mai puternic centru de propagandă al lor: nici ei n-au făcut mai multă treabă decât Musollini. Ambele acțiuni au eșuat.

E adevărat, că ar fi fost și mirare să reușească unul din doi, căci politica fascistă și bolșevică se bat cap în cap. Aceasta ar fi cam așa: unul trage vaca de coarne, celalt de coadă!

S.R.

La încheierea ziarului am primit știrea că la congresul „Astrei“ ce a avut loc la 14 cor la Caransebeș, președinte a fost reales d. Vasile Goldiș.

Religioase.

Fost-am vreodată buni creștini?

Dumnezeu făcând pe om ca șase zile să lucreze iar în așaptea zi să odihnească, a voit ca în cele șase zile omul să-și vadă de hrana materială și pe urmă după ce și-a strâns prin muncă totul ce îi cerea existența sa fizică să-și hrănească măcar odată la șapte zile și sufletul. Această hrană spirituală se culege prin învățăminte folositoare, cetirea cărților bune de mare folos scrisse de oameni cu minte și curaj la suflet.

Aceasta a fost voința lui Dumnezeu și pentru că El a dat omului toate bunătățile lumii, minte, putere de cugetare și lumina socotinței, se cuvine ca pentru toate acestea omul să fie cu recunoștință Făuritorului lumii. Un fiu al lui Dumnezeu a adus cu sine pe pământ pe seama omului: *Credința* și a vărsat în om mara nedejde prin învățăminte cari să arate nexul ce există între creator și creațiunile Sale. Cristos a învățat pe om să se iubească, să fie bun și recunoscător, să urască fără delegi-

le și să se cinstească. Și toate aceste învățăminte le-a dat primilor creștini și învățăcelilor săi în lăcașuri pe cari le-au sfințit prin sfințenia și curățenia sentimentelor evlavioase. Cristos ne-a învățat că există un Dumnezeu, tatăl tuturor oamenilor și binefăcătorul lumii. Cristos ne-a învățat cum să mulțumim acestui Tată și ne-a lăsat moștenire sămînța credinței sale stropită cu sângele său.

Și toate așeste învățături le învățau primii creștini în lăcașuri ascunse sub pământ, de teama păgânilor. Azi aceste lăcașuri sunt la văzul tuturor și împodobite cu aur și argint. Catacombele de de mult întunecoase, simple și ascunse erau pline de credincioși, iar azi bisericile somtuose, strălucite și luminoase sunt goale. Demult creștinii erau una și nu se deosebiau, iar azi aceiași creștini se împart între ei în tabere fie pe biserică fie pe credință. Azi unii creștini vrând să fie mai creștini ca alții își fac religia lor grupată pe secte, ca și cum Cristos ar fi învățat desolidaritatea și desbinarea. Azi avem sectă baptistă, pentecostalistă, adventistă etc, fiecare mărturisind o credință osăbită de cea veche adevărată a lui Cristos.

De ce toate aceste secte religioase? Să fie din pizmă față de preoțime?? Dar cui oare se roagă bunul creștin, — preotului sau lui Dumnezeu? Și pentru cine și de dragul cui se roagă acel bun creștin, pentru preot sau pentru sine? De dragul preotului sau al lui Dumnezeu?

Și ce mare păcat a făcut preotul de se leapădă unii creștini de lăcașul lui Dumnezeu, de biserică veche? Dacă vom urma în acest păcat, vom ajunge ca fiecare om să-și aibă Dumnezeul său, biserică sa, credința sa și să ne certăm pe chestiuni de religie! La ce oare ne-a învățat Cristos? Nu-i așa că la frățietate, la unire și la solidaritate? Care poate simboliza mai adânc această unire și frățietate, dacă nu aceiași credință, același lăcaș și aceiași religie. Sunt oare credincioșii sectelor religioase mai creștini ca creștinii? Cu cât învățămintele lor sunt mai adevărate ca acele ale bisericii lui Cristos??

Eu care scriu toate acestea și care nu sunt preot ci un credincios al vechii biserici, păcătos ca toți păcătoșii vă întreb:

Este are bine să ne risipim? Judecați, vă rog. și vă adânciți în această problemă! Și mai presus de toate, 'na-

inte de a face pasul greșit de a vă părăsi sfânta biserică veche, chibzuiți cu cât veți fi mai buni creștini de cum trebuia să fiți în vechea credință și cu cât v'ați curățit mai mult de păcate căzând în alte păcate?

În Biserică veche a lui Cristos aveți deschisă calea pocăinții. De ce atunci pocăința pe căi piezișe prin lăpădare dela vechiul altar? În biserică veche puteți să vă deschideți inimile și să înălțați rugămintele alături de toți semenii voștri. De ce vă ascundeți totuși în lăcașuri ascunse? În biserică veche găsiți pe toți frații voștri, de ce faceți dar osebire între frațe și frațe? De ce?? Sau fiindcă sunteți mai păcătoși ca păcătoșii sau mai fuduli ca fudulii, căci mai credincioși ca credincioșii nu puteți fi prin lepădare dela biserică lui Cristos.

Toată vina desbinării noastre în secte religioase nu poate fi altceva decât că suntem păcătoși cu toții și nimeni n'a căutat să se pocăiască.

D'aceea vă 'ntreb și vă 'ntrebați 'nainte de a părăsi sfânta noastră biserică, *dacă ați fost vreodată buni creștini.*

— p —

Radicale îndreptări aduse lucrărilor agrare în plasa Aradului.

— Peste 300 jughere disponibile numai în hotarul orașului Arad. —

Comisiunea de îndreptare a lucrărilor agrare de sub președinția d-lui prefect de județ dr. Iustin Marșieu continuându-și lucrările,— la 6 cor. a cercetat reclamațiunile din plasa Aradului. Lucrările au dat un rezultat neașteptat întrucât comisiunea a găsit că numai în hotarul orașului Arad sunt terenuri arabile și de pășune de peste 300 jughere cad. din cari pot fi satisfăcuți toți îndreptății omiși, orfani, văduve și invalizi de război.

Comisia a găsit prin suprindere că singur ocolul silvic Ciala a avut 119 jughere cece a întrecut necesitățile sale. S'a aflat că și școala de economie casnică a fost improprietărită cu 10 jughere, spitalul județean și parohia garizoanei cu câte 50 jughere, școala normală de fete și de băieți total cu 80 jughere, școala primară Ciala cu 21 jugh., reg. 93 inf. cu 5, jugh. peritenciarul cu altele 10 jugh. pentru cari legea agrară nu prevede dispoziții de improprietărie cu excepția școlii normale de băieți și fete cărora li s'a lăsat total 60 jugh. Comisia a dispus să se ia terenurile și să se dea orfanilor, invalizilor și văduvelor de război.

Pentru a putea fi improprietăriti toți

îndreptății omiși dela improprietărire, comisia a opinat că în caz extrem să se reducă și lotul parohiilor, dela 32 la 25 jugh. cad. Dat fiind însă faptul că terenurile găsite sunt suficiente îndreptățiilor, suntem informați că lotul parohiilor totuși nu vor fi reduse.

Din terenurile disponibile primăria orașului Arad a cerut să i se dea pământurile cari au fost în posesiunea ocolului Ciala și cele 18 jugh. de pe digul Mureșului mort situate în Bugeac, cari fac total 147 jughere.

Comisia a mai dat și comunei Iratoș 200 jugh. pășune și arabil, comunei Curtici 84 jugh. din care 24 pășune, comunei Sânpaul 52 jugh. și pentru Șofronea 160. Sesiunea parohială catolică. Livada a fost mărită dela 15 la 16 jugh. S'a dat locuitorilor Gurban Nicolae, Roșu Gh. descendenților lui Ducău Dtru și văduvelor de război Velet Dtru și Blaj Gh. din Cicir câte două jughere pământ arabil.

În celelalte comune s'au făcut numai rectificări mai mici.

Asupra bilanțului acestor lucrări din județ vom mai reveni.

Red.

Spectacole.

Șezătoarea scriitorilor.

Sala Palatului cultural care la alte manifestări culturale a fost aproape goală, Miercuri seara cu prilejul șezătorii scriitorilor era plină în adevăratul înțeles al cuvântului. Dar desamăgire. Primul punct era să fie al pamfletarului Șeicar. În locul Dsale s'a prezentat d. Vladimir Nicoară gazetar din Cluj. Conferențiază fără subiect. Trece în revistă politica, moda, dansul etc. Interesant și spiritual. Reușește să demorteească puțin sala din desamăgirea produsă de așteptarea d-lui Șeicar. Dă cuvântul talentatului poet Volbură Poiană, care și citește poeziile *Urta satului* și *Gornistul*. Urmează arădanul *Negură*, care spune o poezie „à la manière” de—Cotruș, mai reușită decât modelul: o parodie. Urmează la rând: Rapsodii de noapte, după Topârcean. recitate cu sentiment. Dl. *Negură*, dă apoi citire telegramelor d-lui Cincinat Pavelescu prin care acesta își scuza neparticiparea, precum și răspunsului — epigramă trimis (autorul *Negură*). Mai citește 2 epigrame originale la adresa „unui primar”. La rând urmează *Mircea Damien*, autor al unor delicioase schițe umoristice și scrisori deschise, care citește schițele. În vizită și în tramvaiu. *George Gregorian* își citește poeziile: *Noaptea de*

toamnă și *Trei draci*. — adânc și impresionat. Dșoara *Catușa Elvas*, — dela Teatrul Regina Maria din București — citește din Topârceanu. Asul șezătorii: *Ion Minulescu*: gras, spiritual și cu ochelari: își declamă poeziile: *Cu toamna-n odaie*, *Echinoc de toamnă*, *Romanță fără ecou* și *Aquarele*. Încheierea o face tot domnul *Vladimir Nicoară* cu o schiță: *O mică chetă*.

Aplausele mult sau mai puțin furtoase, au aprecia după împrejurări munca și talentul autorilor participanți.

Cuvântul nostru despre șezătoare?

Așteptam pe: Pamfil Șeicar, Cincinat Pavelescu, Al. Cazaban, Mircea Rădulescu. N-au venit, caz de forță majoră: Ne mulțumim cu ce-am primit. De rest, suntem desamăgiți. Totuși e bine că scriitorii au reparat — oarecum — o greșală și un păcat: Au anunțat că vin în primăvară și — au venit în toamnă. De; Dar au venit!

Am dori ca altădată să nu ne mai păcălească.

Felicităm pe arădani pentru felul cum au participat la șezătoare. O raritate a fost să vezi atâta public select românesc. Era de înțeles: „scriitorii români se găseau la Arad.”

S. Miclea

Programul Cinematografelor.

[Sâmbătă la 15 Noembrie.

Cinema Central: **Rodeo** film sonor cu **Bilie Dove**.

Cinema Select: **Salmortal** dramă de circ cu **Claire Romonar**

Cinema Elite: **Maiestatea sa frizerul**

Duminică la 16 Noembrie.

Cinema Central: **Vikingii** film sonor colorat cu **Paulne Starke**

Cinema Select: **Salmortal** dramă de circ cu **Claire Rommer**

Cinema Elite: **Soție sau amantă**

Tipografia G. Ienci, Arad, Bulevardul Regina Maria N. 12 (Palatul Fischer Eliz).

Moartea d-lui Dr. Ion Erdeli.

La 9 cor. a decedat la Cluj avocatul Dr Ion Erdeli în etate de 67 ani D. Erdeli a fost unul dintre cei mai voionici luptători naționali de pe vremuri și un eminent fruntaș al partidului național-Tărănesc care a pierdut în d. Erdeli un orator de vervă și un devotat luptător iar Patria pierduse înrânsul pe unul din fiii ei cari au contribuit cu toate forțele la înfăptuirea unirii cu patria mamă.

G. 5103/1930.

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul aduc la cunoaștința publică, că lucrurile următoare ș. a: grajd, cai, căruța, trier etc. sechestrate în urma deciziei No. G. 2221/1929 a judecătoriei rurale din Ineu în favorul lui Dr. Teodor Burdan notar public în Ineu și prețuite în 26750 Lei în urma deciziei G. 2221/1929 a judecătoriei rurale din Ineu la 24. Noembrie 1930 orele 16. în comuna Bocsig la locuinței urmăritului, se vor vinde prin licitație publică, celor cari dau mai mult pe lângă solvire în bani gata în caz necesar și sub prețul de strigare încasarea pretenziunii de 10631 Lei, capital, și 2286 Lei spese.

Ineu, la 22, Octormvrie 1930.

delegatul judecătoresc.
Barbu

No. 2085/1930.

Publicațiune.

Primăria comunei Șeitin esarendează prin licitație cu oferte închise în ziua de 15. Decembrie 1930 ora 3 p.m. câmpul comunei, la ora 3¹/₂ p.m. sala de joc a comunei și la ora 4 piațul și târgurile comunei pe timpul dela 1 Ianuarie — 31 Decembrie 1931.

Odată cu ofertele separat penru fiecare se va depune și vadiu de 10% în numerar.

Condițiunile de licitație se pot vedea zilnic la Primărie.

Șeitin, la 6 Noembrie 1930.

Primăria

România.

Administrația Județului
Arad.

Serviciul Financiar.

No. 30.108/930.

Arad, la 3 Noemvrie 1930.

Publicațiune de licitație.

Se publică licitațiune publică cu oferte închise pe ziua de 24 Noembrie 1930, orele 11 a.m. în localul Administrației jud. Arad, pentru procurarea alor 550 kgr. litere, 49 kgr. coadrați și 51 kgr. liniatură de diferite soiuri necesare Imprimeriei județului Arad.

Garanța provizorie de 7000 Lei se va depune înaintea începerei licitației în numerar ori valori garantate de Stat.

Licitațiunea se va ține pe lângă respectarea dispozițiunilor art. 88—110 din Legea Contab. Publice, iar caietul de sarcini se poate vedea în orele de serviciu la Imprimeria județului.

Președinte, Șeful Serviciului,
Dr. Nichin Indiscifrabil

Pentru abonații noștri.

Cercetând registrele noastre de încasări am, găsit că mulți dintre abonații noștri nu și-au plătit abonamentele scadente. Facem un calduros apel la On. abonați și îi rugăm a nu întârzia cu plățile pentru că orice întârziere ne pune în situație grea financiară.

— Administrația —

No. 2077/1930.

Publicațiune.

Primăria comunei Șeitin vinde prin licitație publică orală în ziua de 15 Decembrie 1930 a. m. ora 10 la Primărie un taur în bune condițiuni dar neapt de prăsilă.

Condițiunile se pot vedea zilnic la Primărie.

Dacă prima licitație rămâne fără rezultat licitația a II-a se va ține în 5 Ianuarie 1931 aceeași oră și loc.

Șeitin la 4 Noembrie 1930.

Primăria.

No. 1094 1930.

Publicațiune

Primăria comunei Măderat în ziua de 13 Decembrie la orele 3. p. m. va da în întreprindere prin licitație publică minuendă și verbală cărușitul comunal pe 1931.

Prețul de strigare 20000 Lei.

Licitanții vor trebui să depună o garanță de 6% în numerar.

Condițiunile de licitație și cele de angajament se pot vedea zilnic la primăria comunală.

Măderat la 6 Noembrie 1930.

Primăria comunală.

Primăria Comunei: Mișca.
No. 1017/930.

Publicațiune.

Primăria comunei Mișca va vinde pe cale de licitație publică orală în ziua de 3 Decembrie 1930 oara 13 în curtea Primăriei comunale 5. vieri neapți pentru reproducție.

Licitațiunea se va ține în conformitate cu dispozițiunile Legii Contabilității Publice.

Mișca, la 28 Octomvrie 1930.

Primăria comunei.

Primăria Comunei: Mișca.
No. 1019/930.

Publicațiune.

Primăria comunei Mișca publică licitația pe ziua de 3. Decembrie 1930 oarele 1 pentru confecționarea alor 2 uniforme de iarnă pentru poliștiții comunei și anume: 2 vestoane. 2 pantaloni pentru cizme, 2 căciuli, 2 perechi de cizme și 1. manta.

Licitația se va ține în conformitate cu Legea Contabilității publice în localul primăriei cu oferte închise.

Mișca, la 28 Octomvrie 1930.

Primăria comunei.

Copie.

Ministerul finanțelor. Cabinetul Ministerial No. 260665 3 Septembrie 1930. Domnule Administrator, Vă comunicăm că la Cererea Comitetului Central pentru ajutorarea sinistraților de sub președinția M. S. Regina Maria, Ministerul a admis ca toate actele supuse timbrului și toate spectacolele să poarte un timbru special confecționat numit „timbru pentru ajutorarea sinistraților”. Vă rugăm ca la cererea Comitetului Central pentru ajutorarea sinistraților, să luați dispozițiuni pentru aplicarea acestui timbru benevol.

p. conformitate
Marcu

Citiți și răspândiți

„Românul”

Redactor responsabil: I. ARDELEANU